

خوشه های
از زمین بزرگ و هنر

۱

سنة ١٠٠٠

سنة ١٠٠٠

سنة ١٠٠٠

KHOOSH – I – HÁ'I AZ
KHARMAN – I – ADAB VA HONAR

1

Presentation at
“Andalib” Seminar
September 1989

Published by
Persian Society of Letters and Arts

LANDEGG ACADEMY
CH – 9405 Wienacht, Switzerland

چاپ اول .

۱۴۷ بدیع - ۱۳۶۹ شمس
۱۹۹۰ میلادی

« اهل جہا باید جبہ احدی انکار نمایند
و ارباب ہنر را محترم دارند »
حضرت بہا اللہ

جلد افتتاحیہ

پہنچنبہ ۳۱ اوت ۱۹۸۹ - ساعت ۱۹،۳۰

- ۱- موسیقار لائی
- ۲- مناجات شروع
- ۳- خیر مقدم - زلفیہ بیٹ لاجپور اور ادب و ہنر
- ۴- آرتھما ہوسٹس لائنگ - جناب دکترا ایچ ایمیز دیر موئٹ
- ۵- موسیقار لائی
- ۶- قتیح قرۃ «عندلیب» جناب دکترا پور راسخ - عضو محترم ہنر
مشورین قارہ لور لروپا
- ۷- معرفت شرکت کنندگان
- ۸- موسیقار لائی
- ۹- ابلاغت عمومی
- ۱۰- بزم ادب
- ۱۱- مناجات خاتمہ

برنامہ

نخستین مجمع ادب و ہنر

دورہ « عندلیب »

اول تا سوم ستمبر ۱۹۸۹

مؤسسہ لندک - سویس

tagungszentrum
landegg

CH-9405 Wienacht/AR Schweiz
Telefon 071 - 9122 33
Telex 71154 tala ch

جلسه اول

جمعہ اول سپتامبر ۱۹۸۹

- ۱- مشرق الافکار (موقیروانی - تلاوت مناجات) ساعت ۷،۲۰
- ۲- صبحنا " ۸
- ۳- مرور بر سبک بمیاق آثار جناب ابوالفضل - جناب ابوہریرہؓ " ۹
- ۴- تفسیر " ۱۰،۴۵
- ۵- صحیح از رحلت آثار جناب غدیب - جناب ابوالقاسم افغان " ۱۱
- ۶- نامہ و استرجحت " ۱۲،۳۰
- ۷- سبک پر صحبت؟ (۱) جناب دکتر فریدون بزم " ۱۵
- ۸- تفسیر " ۱۶،۱۵
- ۹- سبک پر صحبت؟ (۲) گفتگو و نظر خلیفہ " ۱۶،۳۰
- ۱۰- شام و استرجحت " ۱۸

جلسہ شب - شروع ساعت ۱۹،۳۰

موقیروانی - تلاوت مناجات آثار مبارکہ - بزم ادب

جلسه دوم

شنبه دوم سپتامبر ۱۹۸۹

- ۱- مشرق الافکار (موقیروانی - تلاوت مناجات) ساعت ۷،۲۰
- ۲- صبحنا " ۸
- ۳- صحیح کتب فارسی در آثار مبارکہ بہا - جناب دکتر وحید قمر " ۹
- ۴- تفسیر " ۱۰،۴۵
- ۵- اشارہ لکھنؤ و آثار غرضی جامعہ مدرسین - جناب دکتر دلوشیرمان " ۱۱
- ۶- نامہ و استرجحت " ۱۲،۳۰
- ۷- کاروبار موقیروانی در ابلاغ حکم اللہ (۱) " ۱۵
میزگرد با شرکت سرکار خانم خاتون جنابانہ بی بی - پیر - قوس - دکتر شایخ - دکتر محمد یطوی
- ۸- تفسیر " ۱۶،۱۵
- ۹- کاروبار موقیروانی در ابلاغ حکم اللہ (۲) (دلالت نمبر لکھ) " ۱۶،۳۰
- ۱۰- شام و استرجحت " ۱۸

جلسہ شب - شروع ساعت ۱۹،۳۰

موقیروانی - تلاوت مناجات آثار مبارکہ - مشورت و نظر خیر در بارہ برنامہ آئندہ سخن

بزم ادب

جلسہ سوم

یکشنبہ - سوم ستمبر ۱۹۸۹

- ۱- مشرق الاذکار (موسیقی لائیو) تلاوت مناجات . ساعت ۷،۲۰
- ۲- صبح
- ۳- صنایع لفظ و بعبیر در آثار حضرت عجمیہ ہا - جناب دکترا پور راسخ " ۹
- ۴- تفسیر " ۱۰،۴۵
- ۵- آثار و احکام بعضی از خوشنویس مشہور عالم ہا - جناب کاشف مومنج " ۱۱
- ۶- ناہر و سحر " ۱۲،۳۰
- ۷- بعضی از شبیہا و استعارہ در آثار علامہ مبارک - جناب صالح مونس " ۱۵
- ۸- تفسیر " ۱۶،۳۰
- ۹- نگاہ بر آثار و احکام جناب غلامرضا رونجا - جناب عنایت اللہ صابری " ۱۶،۴۵
- ۱۰- شام و سحر " ۱۸

جلسہ اختتامیہ

یکشنبہ - سوم ستمبر ۱۹۸۹

ساعت ۱۹،۳۰

- ۱- موسیقی لائیو
- ۲- مناجات شروع
- ۳- در لنگ چہ میگذرد - جناب دکترا راجد امین - مدیر مونس لاندک
- ۴- موسیقی لائیو
- ۵- درختین حورہ چہ کہیم - جناب دکترا راسخ حضور ہدیت شاہ در سیرقاہہ امر در اروپا
- ۶- بدرود بادشاہ - از طرف ہدیت اجلا لہ انجمن ادب و سہنہ
- ۷- موسیقی لائیو
- ۸- "ہر چہ پینچلا ہر طہنت بلور" - شمس و عطار
- ۹- بزم ادب
- ۱۰- مناجات خاتمہ

بنام هنرستیزی

بر سر آنیم که "ایران"، سرزمینی را که "خاکش از آغاز مشکبیز و شور انگیز و دانش خیز و گوهر ریز" بوده و اکنون نیز مطلع شمس حقیقت گشته و "مهد امرالله" لقب گرفته بستائیم.

بر آنیم که از زبان شیرین پارسی که "زبان عاشقان جمال جانان" است و در آثار بهائی "لغت نورا" نامیده شده سخن گوئیم. زبانی که شرف و منقبت آنرا یافته است که مظهر ظهور امر بهائی و مبشر فرید و مبین آیات و ولی امرش بدان سخن گفته و غالب آثار خود را به این زبان نوشته و برای آیندگان به یادگار گذاشته اند.

با اینکه تا کنون آثار بهائی به متجاوز از هشتصد زبان در سراسر جهان ترجمه و منتشر شده است، ولی از آنجا که طلعات قدسیه امر بهائی بیشتر آثار خود را به زبان فارسی به رشته تحریر در آورده اند، این زبان مقامی ممتاز در معارف جهانی بهائی به خود اختصاص داده است.

مؤسسه "لندگ" که از ابتدای تأسیس اجرای برنامه های فارسی را وجهه همت خود قرار داده است، در جهت توسعه و تعالی این برنامه ها در سال گذشته «انجمن ادب و هنر» را پایه گذاری کرد و به انتخاب "هیئت اجرایی" این انجمن پرداخت.

انجمن سال گذشته کار خود را آغاز کرد و اولین دوره مجمع ادب و هنر را که بنام "عندلیب" شاعر نامدار بهائی نامیده شده بود، در تابستان گذشته با شرکت جمعی از ادبا، شعراء و هنرمندان بهائی و دوستداران ادب و هنر با موفقیت برگزار کرد.

در این ایام که زبان فارسی در مولد و موطن خود دچار رکود شده و راه انحطاط می پوید یقین است که برای نجات از این وضع نابسامان همه فارسی زبانان را بیاری می طلبد، بنابر این جامعه بهائی بسهم خود در حفظ و توسعه و ترویج و اعتلاء و اشاعه این زبان شیرین می کوشد و تشکیل "انجمن ادب و هنر" تلاشی است که در این زمینه آغاز شده است. این مسئله تا بدانجا مهم شمرده شده که موادی مؤثر در اساسنامه "انجمن ادب و هنر" بآن اختصاص داده شده است.

در دهه اخیر که بسیاری از نو نهالان ایرانی به همراه والدین خود از ایران خارج شده در ممالک غربی سکونت یافته اند، متأسفانه کم کم با زبان مادری خود

بیگانه شده از خواندن و نوشتن بآن زبان محروم گردیده اند. مشورت با متخصصان آموزش زبان فارسی برای آموختن این زبان به نونهالان ایرانی یکی از اهداف این انجمن است که امید فراوان داریم با همکاری اهل فن بتوانیم در این مهم توفیقی در خور بدست آوریم.

تشکیل مجامع سالیانه انجمن و گردهم آئی گروهی از ادباء و شعرا و هنرمندان ایرانی در مجامع سالیانه، تشویق دانشجویان به انجام مطالعات و تحقیقات و تنبعات در زبان و ادبیات فارسی و تاریخ ایران، ترتیب دادن مسابقات ادبی، اعطاء بورسهای تحصیلی به دانشجویان رشته ادبیات فارسی، ایجاد ارتباط با شرق شناسان و استادان کرسی های زبان و ادبیات فارسی در دانشگاههای جهان، بعضی دیگر از برنامه های حال و آینده این انجمن است که به انجام تدریجی آنها دل بسته ایم.

بطوری که گفته شد در تابستان گذشته اولین مجمع ادب و هنر در مؤسسه لندگ "سوئیس" به مدت سه روز از اول تا سوم سپتامبر ۱۹۸۹ برگزار شد و گفتارهایی در زمینه ادبیات و معارف بهائی به فارسی ایراد گردید. دریغمان آمد کسانی که به عللی در آن جلسات شرکت نکرده بودند از استفاده از این سخنان محروم شوند. بدین جهت مجموعه حاضر را فراهم آوردیم و امیدواریم مورد پسند و استفاده دوستان قرار گیرد.

چنانکه خوانندگان ملاحظه میکنند، مقالات مندرجه در این نشریه چه از نظر موضوع و چه از نظر سبک ارائه مطلب یکدست نیستند. ولی هر يك در حد خود جالب و قابل استفاده میباشد و گرد آوردن آنها در يك مجموعه، تنوعی دلپذیر بآن می بخشد که امید است مورد عنایت خوانندگان صاحبدل و ادب دوست قرار گیرد.

ما بخوبی آگاهیم که در آغاز کاریم و تا رسیدن به مقصد راهی بس دراز و پر نشیب و فراز درپیش داریم، هنوز باید با زحمت و پشتکار مراحل مختلفه تکامل و ترقی را، همان گونه که يك موجود زنده می گذراند، بپیمائیم تا به اهداف خود برسیم و بمرحله کمال نزدیک شویم.

در این راه دشوار از تائیدات لانهایه جمال اقدس ابهی جل سلطانه مدد می جوئیم و به عنایاتش امید بسته ایم، باشد که ما را یاری کند و مشمول الطاف خود قرار دهد.

همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس که دراز است راه منزل و من نو سفرم

هیئت اجرائی انجمن ادب و هنر

نوروز ۱۴۷ بدیع

آغاز سخن

پیام جناب دکتر شاپور راسخ عضو هیئت مشاورین قاره‌ای
در اروپا در جلسه افتتاحیه نخستین مجمع ادب و هنر *

دوستان ارجمند و کرامی

کشایش نخستین مجمع ادب و هنر را به همه یاران عزیز ایرانی تبریک و
تهنیت می‌گویم و برای این مجمع که به پیشنهاد یکی از دوستان محترم و باهتمام
مؤسسه فرهنگی لندک بوجود آمده توفیق و کامیابی از صمیم دل آرزومندم.

چون این مجمع در قاره اروپا تشکیل می‌شود، قاره‌ای که بفرموده
بیت العدل اعظم الهی محل تلاقی تمدنات شرق و غرب و به اعتباری سرچشمه
مدنیت کنونی عالم است، وظیفه دارم که از جانب هیئت مشاورین این قاره
بحضورتان عرض خیر مقدم نمایم و معروض دارم که فی الحقیقه انتخاب این
نقطه فرخنده در قلب اروپا برای ارائه و گسترش و پرورش فرهنگ و ادب و هنر
ایران تصمیمی بسیار نیکو و در خور ستایش بوده و خدمت مهم تازه‌ای را بر
خدمات ارزنده گذشته این مؤسسه فرهنگی بهائی افزوده است.

باید متذکر بود با حوادثی که طی ده سال اخیر در ایران روی داده بیم آن
رفته و می‌رود که به علت غلبه تعصبات مذهبی، زبان و هنر ایران از مسیر ترقی و
تکامل خود بدور ماند لذا این مجمع مسلماً نقشی بزرگ و تاریخی را بر عهده
خواهد داشت.

عزیزان گرانمایه ای که در این جمع نورانی ادبی و هنری حضور دارند
مسلمان آگاه و متذکر هستند که اهل بهاء در حفظ و صیانت ادب ایران وظیفه‌ای
سنگین تر از جوامع دیگر ایران دوست دارند زیرا از يك طرف باید زبان شیرینی
را که سخن سرایان بزرگی چون رودکی و فرخی و سنائی و عطار و مولوی و سعدی
و حافظ و دیگران بدین حد از فصاحت و بلاغت رسانده اند پاسداری کنند و
پایداری بخشند و در بسط و غنای فزون تر آن بکوشند و از طرف دیگر باید معرف

و مروج ادبیات والا و ممتاز بهائی که باب تازه ای را در فرهنگ دیرین ایران باز کرده است بوده و باشند.

همه میدانیم که در آثار جمال مبارک از حلاوت و فصاحت زبان فارسی یاد شده و صریحاً فرموده اند که: "امروز چون آفتاب دانش از آسمان ایران آشکار و هویدا است هرچه این زبان را ستایش نمایند سزاوار است."

ناگفته نماند که زبان فارسی و زبان عربی بیش از هزار سال است که بهم پیوند یافته و چنان در هم آمیخته شده که تفکیک این دو از هم جز آن که زبان فارسی را فقیر کند و از گشایش و وسعت استثنائی زبان عربی بی نصیب نماید فایده و نتیجه ای در بر نخواهد داشت.

اهمیت زبان فارسی که قسمت مهمی از الواح الهی به آن عزّ نزول یافته به حدّی است که حضرت عبدالبهاء در مورد آن به مستر سیدنی بشارت داده اند که: "این لسان عنقریب در جمیع عالم تقدیس خواهد شد." و در یکی از بیانات شفاهی خود یکی از نقصان های زبان اسپرانتو را عدم استفاده از لغات شیرین فارسی ذکر فرموده اند.

شبهه نیست که فرهنگ ایران بزبان و آثار مکتوب ادبی آن محدود نمی شود بلکه انواع هنر چون موسیقی، نقاشی، تذهیب، خوشنویسی و مانند آن را هم در بر می گیرد که توجه بآن ها نیز کمال فایده بلکه ضرورت را دارد. زیرا فی المثل موسیقی ایرانی تکیه گاه تلاوت الواح الهی است و خطاطی و تذهیب در زیبایی ابدی بخشیدن به عرضه آثار امری نقشی در خور ستایش داشته است و بعداً در خلال این اجتماع ملاحظه خواهید فرمود که چه بزرگوارانی در تاریخ امر در عرصه خطاطی یا تذهیب یا در فنّ موسیقی شهره و سرآمد اقران گشته اند و ضمناً مورد عنایت و توجه مظهر الهی یا مبین امر رحمانی بوده اند.

پس ملاحظه میفرمائید که رسالت این انجمن رسالتی است عظیم و خدماتی که این مجمع ادب و هنر از جمله در مورد تشویق ادیبان و شاعران، نشر آثار آنان، پرورش ذوق جوانان، تعلیم زبان و ادب فارسی بکودکان و نوجوانان، استفاده از موسیقی در تبلیغ امر الهی و نظائر آن می تواند انجام دهد بسیار جلیل است.

اما آنچه ضامن موفقیت این انجمن خواهد بود در درجه نخست وحدت افکار و وحدت عواطف است زیرا اگر خدای ناکرده در داخل جامعه بهائی نیز جنگی که در خارج آن جامعه میان طرفداران شعر سنتی و هوا داران شعر جدید، دوستداران موسیقی اصیل و خواستاران موسیقی امروزی از سالها قبل درگرفته

نفوذ و سرایت کند همه مساعی بی نتیجه و همه آمال نقش بر آب خواهد شد. اگر اصل مهم وحدت در کثرت را بپذیریم بهمه طبع ها و قریحه ها و ذوق ها فرصت شکوفندگی و جلوه گری خواهیم داد و خود از این تنوع ، فایده و حظ بیشتر خواهیم برد.

قصد بنیاد گذاران این مجمع آن بوده که هر دوره ای را بنام یکی از ادبا یا هنرمندان امر تسمیه کنند. این بار قرعه فال بنام جناب علی اشرف لاهیجی ملقب به "عندلیب" افتاده که تنها یک شاعر توانا نبوده بلکه در عرصه تبلیغ امر جمال ابهی هم موفق بخدماتی بزرگ شده و در حقیقت قول زیبا را با فعل زیبا توأم فرموده که بگفته شاعر: "چنین کنند بزرگان چو کرد باید کار".

هم این جناب یک بار دو سال به زندان رفته و تحمل رنج و زحمت کرده و مصداق این سخن لسان الغیب شیراز شده که:

هر که در این بزم مقرب تر است جام بلا بیشترش می دهند
انتخاب جناب عندلیب بعنوان اولین ادیب بهائی که نامش زینت بخش این مجمع است نکته مهم دیگری را هم بخاطر می آورد و آن حضور او در ارض اقدس بهنگام صعود جمال اقدس ابهی و زیارت لوح عهدی و ثبات و وفاداری او بمرکز پیمان محبوب عالمیان بوده که کارنامه زندگی او را با تالّوی مخصوص جلوه گر می نماید و همین وفا و صفا و خدمت مداوم و مستمر بامر بهاء بوده که سبب شده است حضرت عبدالبهاء خود نقش سنگ مزار او را که در جوار مقبره حافظ شیرازی قرار داشته تعیین فرمایند.

بیش از این تضييع وقت شما عزیزان را روا نمی دارم و عرایض خود را با این بیان حضرت عبدالبهاء جل ثنائہ خاتمه می دهم که فرموده اند:
" هر انجمنی که بنهایت محبت تشکیل گردد و توجه بملکوت الهی شود و صحبت از تعالیم الهی گردد و سبب ترقی نفوس شود آن انجمن انجمن الهی است**."

شاپور راسخ

* جناب دکتر راسخ بعلمتی موفق به شرکت در جلسه افتتاحیه نشده و این پیام توسط همسر گرامیشان در

آن جلسه قرائت کردید.

** منتخباتی از مکاتیب مبارکه جلد ۱ - ص ۸۷.